

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

Клінічний реабілітаційний менеджмент в геріатрії

(назва освітнього компонента)

підготовки _____ **магістра** _____
(назва освітнього рівня)

спеціальності _____ **227 Терапія та реабілітація** _____
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____ **227.01 Фізична терапія** _____
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми _____ **Фізична терапія** _____
(назва освітньо-професійної освітньо-наукової/освітньо-творчої програм)

Силабус освітнього компонента «Клінічний реабілітаційний менеджмент в геріатрії» підготовки «магістра», галузі знань — 22 Охорона здоров'я, спеціальності — 227 Терапія та реабілітація, спеціалізація - 227.01 Фізична терапія, освітньо-професійна програма – Фізична терапія

Розробник: Усова О.В., к. біол. н., доцент, професор кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (Андрійчук О.Я.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії

протокол № 1 від 30серпня 2024 р.

Завідувач кафедри: (Андрійчук О. Я.)

Усова О.В., 2024 р.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	22 Охорона здоров'я 227 Терапія та реабілітація Фізична терапія магістр	Нормативний
		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
Кількість годин/кредитів 120/4		Лекції 18 год.
		Практичні (семінарські) Лабораторні 36 год. Індивідуальні
		Самостійна робота 58 год.
		Консультації 8 год.
ІНДЗ:є		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА

ППП Усова Оксана Василівна

Науковий ступінь кандидат біологічних наук

Вчене звання доцент

Посада професор кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Контактна інформація (0507623937, usova.oksana@vnu.edu.ua).

Дні занять (Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ:

<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>).

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу. Важливою особливістю реабілітації в геріатрії є те, що хворі літнього віку потребують підбадьорення та стимулювання більшою мірою, ніж молоді люди. У багатьох із них перенесене ускладнення патологічного процесу або травми із залишковими явищами й розвинута свідомість власної фізичної неповноцінності призводять до зниження спілкування з іншими особами.

Своєчасна й адекватна комплексна реабілітаційна програма для осіб похилого віку з урахуванням індивідуальних особливостей організму, супутніх захворювань в активному поєднанні зі здоровим способом життя сприяє підтриманню нормального функціонування організму й досягненню щасливого довголіття.

Опанування освітнього компонента дасть змогу фахівцю в подальшому максимально урізноманітнити та оптимізувати знання та навички, об'єктивізувати їх ефективність відповідно до сучасних тенденцій розвитку галузі.

2. Пререквізити: знання з анатомії та фізіології людини, основ медичних знань та медичної термінології, основ загальної патології.

Постреквізити: Підготовка до ЄДКІ.

3. Мета і завдання освітнього компонента. Метою викладання освітнього компонента «Клінічний реабілітаційний менеджмент в геріатрії» є дати необхідні знання здобувачам освіти про особливості функціонування людського організму при старінні в нормі і патології та

закріпити у них навички організації реабілітаційної роботи з геріатричними пацієнтами.

Основними **завданнями** вивчення освітнього компонента «Клінічний реабілітаційний менеджмент в геріатрії» є:

1. дати базові знання щодо історії розвитку геріатрії та геронтології та анатомо-фізіологічних особливостей людей похилого віку;
2. знайомство з сучасними уявленнями про закономірності нормального і патологічного старіння; вивчення фізіологічних механізмів впливу фізичних навантажень на системи, органи і організм літньої людини в цілому;
3. введення в практику фізичної терапії в геріатрії оцінки та складання списку проблем пацієнта в концепції Міжнародної класифікації функціонування, інвалідності та здоров'я (МКФ, ВООЗ 2001);
4. отримання навичок проведення групових та індивідуальних занять з людьми похилого віку;
5. знайомство з методиками занять з людьми похилого віку з остеопорозом, кардіо-респіраторні захворюваннями, патологічними станами опорно-рухового апарату;
6. демонстрація ролі фахівця з фізичної терапії в мультидисциплінарній бригаді, яка надає допомогу геріатричним хворим;
7. принципів мультидисциплінарної роботи, постановки реабілітаційних цілей;
8. вивчення методів оперативної та інтегративної стандартизованої оцінки ефективності проведеної реабілітації; знайомство з принципом вибору і застосування валідних для осіб похилого віку шкал і тестів; прищеплення навичок застосування соціально-медичної моделі при наданні допомоги даній категорії пацієнтів і побудови роботи відповідно до принципів доказової медицини.

4. Результати навчання (компетентності).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні володіти такими **компетентностями**:

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми.
- ЗК 5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

- ФК 1. Здатність визначати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної, духовної сфер, обмеження заняттєвої участі пацієнта відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).
- ФК 2. Здатність клінічно мислити, планувати терапію, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи доказової практики (Evidence-based practice), аналізувати та інтерпретувати результати, вносити корективи до розробленої програми фізичної терапії або ерготерапії чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану.
- ФК 3. Здатність ефективно спілкуватися з пацієнтом/клієнтом, його родиною й опікунами, формувати розуміння власних потреб пацієнта та шукати шляхи їх реалізації, розробляти та впроваджувати домашню програму терапії.
- ФК 4. Здатність до роботи у реабілітаційній команді та міжособистісної взаємодії з представниками інших професійних груп різного рівня.

Фахові компетентності спеціалізації 227.01 Фізична терапія

- ФКфт 01. Здатність розуміти клінічний та реабілітаційний діагноз пацієнта/ клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування.
- ФКфт 02. Здатність обстежувати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією за допомогою стандартизованих та нестандартизованих інструментів оцінювання, визначати фізичний розвиток та фізичний стан.
- ФКфт 03. Здатність прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати,

обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.

ФКфт 04. Здатність проводити фізичну терапію осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях.

ФКфт 05. Здатність планувати та контролювати тривалість та інтенсивність терапевтичних заходів для забезпечення їх відповідності стану здоров'я, функціональним можливостям пацієнта/клієнта та цілям фізичної терапії

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРфт 01. Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

ПРфт 03. Проводити фізичну терапію пацієнтів/клієнтів різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями.

ПРфт 04. Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності.

ПРфт 05. Проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення порушень функції, активності та участі.

ПРфт 06. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний інструментарій.

ПРфт 07. Спілкуватися з пацієнтом/клієнтом для визначення його потреб та очікувань щодо його рухової активності та результатів фізичної терапії.

ПРфт 08. Прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій та мультисистемній патології.

ПРфт 10. Створювати (планувати) програму фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану.

ПРфт 11. Реалізовувати програми фізичної терапії фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану відповідно до наявних ресурсів і оточення.

ПРфт 12. Здійснювати етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта, аналізувати результати виконання програми фізичної терапії.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					ФК*/Бали
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Лаб.	Консультації	Сам. робота	
Змістовий модуль 1. Біологія старіння. Оцінка фізичного стану літньої людини						
Тема 1. Вступ до курсу. Фізіологічне та патологічне старіння	8	2	2		2	ДС, ІРС/5
			2			ДС, ІРС/5
Тема 2. Оцінка літнього пацієнта	6	2	2		2	ДС, ІРС/5
Тема 3. Активна старість. Вплив фізичних навантажень на організм літніх людей.	4		2		2	ІРС/5
Тема 4. Особливості реабілітації гериатричних пацієнтів	12	4	2		2	ІРС, ДС/5
			2		2	ІРС, ДС/5
ПКР 1. Засвоєння практичних навичок	2		2			Г/5
Разом за змістовим модулем 1	32	8	14	0	10	5
Змістовний модуль 2. Особливості організації реабілітації в гериатрії						
Тема 1. Клінічний реабілітаційний менеджмент літніх людей із захворюваннями серцево-судинної системи.	16	2	2		6	ІРС, РМГ, ДС/5
			2		4	ІРС, РМГ, ДС/5
Тема 2. Клінічний реабілітаційний менеджмент літніх людей із захворюваннями дихальної системи.	12	2	2	2	6	ІРС, РМГ, ДС/5
Тема 3. Клінічний реабілітаційний менеджмент літніх людей із захворюваннями нервової системи.	14	2	2	2	8	ІРС, РМГ, ДС/ 5

Тема 4. Клінічний реабілітаційний менеджмент літніх людей при захворюваннях травної та ендокринної систем	12		2	2	8	ІРС,РМГ,ДС/ 5
Тема 5. Клінічний реабілітаційний менеджмент літніх людей із захворюваннями сечо-статевої системи.	10		2	2	6	ІРС,РМГ,ДС/ 5
Тема 6. Клінічний реабілітаційний менеджмент геріатричних пацієнтів із захворюваннями ОРА. Остеопороз.	8		2		6	ІРС,РМГ,ДС/5
Тема 7. Перелом шийки стегна	6	2	2		2	ІРС, ДС/ 5
Тема 8. Хронічний больовий синдром	6	2	2		2	ІРС, ДС/ 5
ПКР 2. Засвоєння практичних навичок	2		2			Т/5
ІНДЗ	2		2			ІНДЗ/5
Разом за змістовим модулем 2	88	10	22	8	48	
Екзамен						80
Усього годин/балів	120	18	36	8	58	5/120

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, ПКР – підсумкова контрольна робота, Р-Реферат, а також аналітична записка, аналітичний аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів освіти – основний вид засвоєння навчального матеріалу. Під час самостійної роботи здобувач освіти опрацьовує теоретичний матеріал, виконує індивідуальні завдання, тощо. Самостійна робота здобувачів освіти оцінюється під час поточного контролю та підсумковому контролі.

Індивідуальна робота здобувачів освіти включає виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ). Індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується на основі знань, умінь та навичок, одержаних під час лабораторних занять, консультацій, самостійної роботи, використовуючи сучасні навчальні, науково-методичні напрацювання. Форми виконання: доповідь, реферат, створення презентацій, складання блок-схем, аналітична записка, аналітичне есе тощо.

№	Тема	Кількість годин
1	Проблема поліморбідності у геріатрії	2
2	Особливості діагностики в геріатричних пацієнтів	4
3	Біологія старіння	4
4	Оцінка рівня рухової активності літньої людини	2
5	Дозування фізичних навантажень для осіб старших вікових груп	6
6	Хвороби ССС у геріатричних пацієнтів	6
7	Хвороби дихальної системи у літньому та старечому віці	6
8	Хвороби нервової системи у літньому та старечому віці	6
9	Хронічний абдомінальний больовий синдром	6
8	Клінічний реабілітаційний менеджмент при хворобах органів малого тазу у жінок похилого віку	6
9	Техніки правильного переміщення	2
10	Запальні та реактивні захворювання суглобів і навколосуглобових тканин у геріатричних пацієнтів	4
11	Клінічний реабілітаційний менеджмент при ендопротезуванні	2
12	Термінологія і класифікація болю, його механізми	2
	Разом	58

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика науково-педагогічного працівника щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, порядності та толерантності.

Вивчення освітнього компонента передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення занять є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти не повинні спізнюватися на заняття, дотримуватися правил техніки безпеки, мати засоби індивідуального захисту та спецодяг.

До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note), зареєструватись на [платформі](#) дистанційного навчання ВНУ імені Лесі Українки для проходження тестування та роботу з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4- бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу.

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»).

– 5 («відмінно») – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 («добре») – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 («задовільно») – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 («незадовільно») – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Критерії оцінювання ІНДЗ

Бали	Критерії
5	Обґрунтовано актуальність, сформульовано мету, завдання та визначено методи дослідження. Складено план дослідження Проведено критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Викладено факти, ідеї, результати дослідження в логічній послідовності. Дотримані правила реферування наукових публікацій Прослідковуються доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.

4	Обґрунтовано актуальність, сформульовано мету, завдання та визначено методи дослідження. Складено план дослідження Проведено поверхневий аналіз суті та змісту першоджерел. Викладено факти, ідеї, результати дослідження в логічній послідовності. Не дотримані правила реферування наукових публікацій Прослідковуються доказовість висновків.
3	Обґрунтовано актуальність, сформульовано мету, завдання та визначено методи дослідження. Складено план дослідження Проведено поверхневий аналіз суті та змісту першоджерел. Викладено факти, ідеї, результати дослідження в логічній послідовності. Не дотримані правила реферування наукових публікацій Не прослідковуються доказовість висновків, та обґрунтованість власної позиції.
2	Обґрунтовано актуальність, сформульовано мету, завдання та визначено методи дослідження. Складено план дослідження Проведено поверхневий аналіз суті та змісту першоджерел.

Також здобувачі вищої освіти мають право на зарахування певної кількості балів, відповідно до [Положення](#) про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання освітнього компоненту відбувається відповідно до [Положення](#) про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Політика академічної доброчесності регламентується чинними законодавчими актами України та внутрішніми документами університету: [Кодексом](#) академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки та [Положенням](#) про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників ВНУ імені Лесі Українки які встановлюють загальні засади, цінності, принципи, настанови та правила етичної поведінки осіб, які навчаються в Університеті, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, а також забезпечують дотримання принципу нетерпимості до порушень академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: відвідування занять є обов'язковим компонентом процесу здобування освіти. У разі пропуску заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі за графіком відпрацювання згідно з [Положенням](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

У разі порушення дедлайнів виконання завдань, без поважних причин, робота може оцінюватися на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Організація та порядок проведення підсумкового контролю відбувається у відповідності до [Положенням](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Терміни проведення підсумкового контролю, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів підсумкового контролю.

Повторне складання підсумкового контролю допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю

1. Вступ до дисципліни "Клінічний реабілітаційний менеджмент в геріатрії". Основні терміни і поняття.
2. Проблема старіння суспільства.
3. Загальні відомості про старість і старіння, основні гіпотези і теорії старіння.
4. Історія розвитку КРМ геріатрії в Україні та за кордоном.
5. Геріатричні синдроми.
6. Фактори, що визначають здоров'я людей літнього віку та активне довголіття.
7. Синдром старечої астениї.
8. Саркопенія.
9. Фактори геропротекторного впливу.
10. Профілактика порушень сну і психічних розладів у людей літнього віку.
11. Поняття про нормальні вікові зміни в різних системах організму.
12. Патологічне і фізіологічне старіння.
13. Критерії прискореного старіння
14. Клітинні і імунні зміни при старінні.
15. Особливості вегетативних систем при старінні.
16. Особливості ЦНС при старінні.
17. Захворювання та патологічні стани характерні для осіб, похилого віку.
18. Хвороби системи крові і кровообігу у пацієнтів похилого і старечого віку.
19. Хвороби дихальної і травної системи у осіб похилого і старечого віку.
20. Хвороби сечостатевої та ендокринної систем у осіб похилого і старечого віку.
21. Надання медичної допомоги населенню літнього віку.
22. Організація і структура геріатричної допомоги.
23. Реабілітація хворих на етапах надання медичної допомоги. Методичні підходи.
24. Реабілітаційні програми.
25. Успішне старіння.
26. Фізична активність.
27. Підбір адекватного фізичного навантаження.
28. Оцінка літнього пацієнта: суб'єктивна і об'єктивна.
29. Застосування стандартизованих тестів і шкал для оцінки літнього пацієнта.
30. Вплив фізичних навантажень на організм літніх людей.
31. Особливості фізіологічного відповіді на навантаження у літніх людей.
32. Оцінка і трактування кардіореспіраторних показників у літніх людей під час фізичної терапії.
33. Клінічний реабілітаційний менеджмент літніх людей із захворюваннями серцево-судинної системи. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізичної терапії у людей похилого та старечого віку.
34. Фізична терапія при анемії у старості.
35. Фізична терапія при лейкозах у похилому віці.
36. Фізична терапія при ішемічній хворобі серця.
37. Фізична терапія при гіпертонічній хворобі.
38. Фізична терапія при атеросклерозі судин.
39. Клінічний реабілітаційний менеджмент літніх людей із захворюваннями дихальної системи. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізичної терапії у людей похилого та старечого віку
40. Фізична терапія при пневмонії у геріатричних пацієнтів.
41. Фізична терапія при хронічному бронхіті.

42. Фізична терапія при бронхіальній астмі.
43. Фізична терапія при ХОЗЛ.
44. Клінічний реабілітаційний менеджмент літніх людей із захворюваннями нервової системи. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізичної терапії у людей похилого та старечого віку.
45. Фізична терапія при хворобі Паркінсона.
46. Фізична терапія при хворобі Альцгеймера.
47. Фізична терапія після інсульту.
48. Реабілітація хворих з психічними розладами.
49. Фізична терапія при хворобах органів зору.
50. Фізична терапія при хворобах органів слуху
51. Клінічний реабілітаційний менеджмент літніх людей при захворюваннях травної та ендокринної систем. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізичної терапії у людей похилого та старечого віку.
52. Фізична терапія при хронічному гастриті і виразковій хворобі.
53. Фізична терапія при хворобах жовчовивідних шляхів.
54. Лікування закрепів у геріатричних пацієнтів.
55. Фізична терапія при цукровому діабеті другого типу.
56. Фізична терапія при ожирінні
57. Клінічний реабілітаційний менеджмент літніх людей із захворюваннями сечостатевої системи. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізичної терапії у людей похилого та старечого віку.
58. Фізична терапія при хронічній нирковій недостатності.
59. Фізична терапія при сечокам'яній хворобі.
60. Фізична терапія при аденомі простати.
61. Фізична терапія при нетриманні сечі у осіб літнього віку.
62. Клінічний реабілітаційний менеджмент геріатричних пацієнтів із захворюваннями ОРА. Визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного дослідження та фізичної терапії у людей похилого та старечого віку.
63. Остеопороз. Фактори ризику розвитку остеопорозу.
64. Профілактика остеопорозу.
65. Статистика падінь. Ризик падіння. Оцінка ризику падіння.
66. Програма запобігання падінь. Навчання пацієнта та його родичів.
67. Перелом шийки стегна.
68. Підходи в реабілітації літнього пацієнта з переломом шийки стегна.
69. Статистика результатів у літніх пацієнтів з переломом шийки стегна в Україні та інших країнах.
70. Клінічний реабілітаційний менеджмент літніх пацієнтів з остеоартрозом. Консервативне ведення.
71. Реабілітація після операцій з ендопротезування кульшового суглоба.
72. Термінологія і класифікація болю, його механізми.
73. Окремі випадки хронічного больового синдрому.
74. Статистика болю у спині. Основи безпечного переміщення пацієнтів. Програма захисту спини.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Медична та соціальна реабілітація: навчально-методичний посібник (I—III р. а.); С. С. Сапункова, Л. О. Піц, А. Ф. Гутніцька та ін. К.: Медицина, 2018. 280 с.
2. Мухін В. М. Фізична реабілітація: підручник. К.: Олімпійська література, 2009. 488 с.

3. Усова О.В. Основи геронтології: конспект лекцій: навчальний посібник. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т імені Лесі Українки, 2013. 130с.
4. Guccione's geriatric physical therapy, fourth edition. ISBN: 978-0-323-60912-8 Copyright © 2020 by Elsevier, Inc. All rights reserved. www.elsevier.com/permissions

Допоміжна:

1. Беспалова О., Бугаєнко Т., Усова О., Якобсон О., Вайда О., Бударна О. Засоби фізичної терапії у профілактиці та реабілітації літніх людей із саркопенією: аналітичний огляд *УКРАЇНА. ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ*. 2021. № 4 (66) С.69-77 DOI: <https://doi.org/10.24144/2077-6594.4.1.2021.247008>
2. Вдовенко О.В., Пикалюк В.С., Усова О.В., Дудко І.В. Лікування болю при онкологічних захворюваннях. *Таврический медико-биологический вестник*. 2005. Т.8, №3. С.12-15.
3. Довідник клініциста, що проводить реабілітацію після інсульту. www.ebrsr.com
4. Марченко О. К. Основи фізичної реабілітації: підручник для студентів вузів. К.: Олімпійська література, 2012. 528 с.
5. Оксана Усова, Петро Гайдучик, Мар'яна Шабала, Надія Вовк Профілактика депресивних розладів у геріатричних пацієнтів. *Фізична активність і якість життя людини* [текст]: зб. тез доп. IV Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. (10 черв. 2020 р.)/уклад.: А. В. Цьось, С. Я. Індика. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2020. С. 93.
6. Оксана Усова, Петро Гайдучик, Наталія Захожа, Володимир Захожий, Валентин Бірук Роль харчування у фізичній терапії осіб із остеопорозом. *Фітнес, харчування та активне довголіття*: Мат. II Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. (23 березня 2022 р.). Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. С.30.
7. Основи фізичної реабілітації: навчальний посібник; за заг. ред. Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. Тернопіль: ТНПУ, 2010. 234 с.
8. Рабчинюк Н.А., Бачинський В.М., Вдовенко О.В., Усова О.В., Супрунець В.Л. Будні та проблеми волинського „Хоспісу". *Таврический медико-биологический вестник*. 2005. Т.8, №3. С. 100-101.
9. Сітовський А. М., Ульяницька Н. Я., Якобсон О.О., Усова О. В., Ішук О. А., Захожа Н. Я., Ушко Я.А. Кирилюк В. В. Модифікація факторів ризику серцево-судинних захворювань учасників проекту «Поліпшення життєвої ситуації постраждалих від націонал-соціалізму шляхом активізації їх соціальних контактів та сприяння фізичному здоров'ю». *Медицина України*. 2024. Vol. 20, No 1. С. 115-122. DOI: <https://doi.org/10.32345/2664-4738.1.2024.15>
10. Усова О. В., Мельничук В. О., Пастушенко І. Ю., Лях М. В., Степан Б.Т., Шабала М. В. Ефективність застосування фізичної терапії у геріатричних пацієнтів зі скаргами на біль у спині. *Public Health Journal*. 2023. 3. С. 104-108. DOI <https://doi.org/10.32782/pub.health.2023.3.13>.
11. Фізична реабілітація при ендопротезуванні органів та суглобів: навчальний посібник [Електронний ресурс]: навч. посібник для студ. спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія». К.: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2020. 190 с.
12. Шведюк І.В., Усова О.В. Особливості фізичної терапії пацієнтів з варикозним розширенням вен. Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» (17 травня 2022 року). Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. С. 771-773. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). Об'єм даних 9,85 Мб.
13. Jill C.Cash, Cheryl A.Glass, editors. Adult-Gerontology Practice Guidelines. New York. SPRINGER PUBLISHING COMPANY; 2019. 1112 s.
14. Leseley K.Bowker, James D.Price, Kunal S.Shah, Sarah C.Smith, editors. Oxford hendbookof geriatric medicine. OXFORD UNIVERSITY PRESS; 2018. 1037 s.
15. Marke A.Brimer, Michael L.Morgan, editors. Clinical Cases in Physical Therapy. BUTTERWORTH HEINEMANN; 2004. 206 s

Интернет-ресурси

1. <https://www.physio-pedia.com>
2. [https://strokengine.ca/en/assessments/nine-hole-peg-test-nhpt/#:~:text=The%20Nine%20Hole%20Peg%20Test%20\(NHPT\)%20was%20developed%20to%20measure,leakage%20from%20a%20blood%20vessel.](https://strokengine.ca/en/assessments/nine-hole-peg-test-nhpt/#:~:text=The%20Nine%20Hole%20Peg%20Test%20(NHPT)%20was%20developed%20to%20measure,leakage%20from%20a%20blood%20vessel.)
3. <https://www.healthandcare.co.uk/function-perceptual-cognitive-assessment/9-hole-peg-test-for-dexterity-testing.html>
4. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0003999308007879>
5. <https://books.google.com.ua/books?id=YYEpyd0fxw4C&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false>